

Landsbygdsutveckling i strandnära läge (LIS)

Bilaga 3: Miljökonsekvensbeskrivning (MKB)

Antagen av kommunfullmäktige 2013-11-25

**Landsbygdsutveckling i strandnära läge (LIS)
Tematiskt tillägg till översiktsplan – MKB**

Beställare: Göran Fjellström, Ånge kommun

Medverkande tjänstemän: Ulla Andersson, Göran Fjellström, Stefan Wallsten, Karin Wennberg

Utförare: Rejlers Sverige AB

Uppdragsledare: Tobias Sahlman, Rejlers Sverige AB

Medverkande konsulter: Tobias Sahlman och Pia Törrö, Rejlers Sverige AB
Kvalitetsgranskning: Kajsa Nilsson, Rejlers Sverige AB

Foton: Tobias Sahlman, Rejlers Sverige AB, om inget annat anges

Rejlers Sverige AB

Muningatan 3
753 18 Uppsala

www.rejlers.se, 0771-78 00 00

Innehåll

1	INLEDNING	4
2	AVGRÄNSNING	4
3	ALTERNATIV	4
3.1	NOLLALTERNATIVET	4
4	KONSEKVENSBEDÖMNING	5
5	MILJÖMÅL	7
6	SAMMANVÄGNING.....	8
7	ÅTGÄRDER OCH UPPFÖLJNING	8

1 Inledning

Kommunala översiktsplaner ska enligt miljöbalken miljöbedömas. Syftet är att identifiera och beskriva översiktsplanens möjliga betydande påverkan på miljö, hälsa och säkerhet. Resultatet av en sådan miljöbedömning beskrivs i en miljökonsekvensbeskrivning (MKB).

En MKB fungerar som ett stöd i processen att anta en översiktplan. Den betydande miljöpåverkan som identifieras i MKB:n bör följas upp och redovisas i den aktualitetsprövning som ska ske av översiktsplanen varje mandatperiod. Sista avsnittet i denna MKB beskriver vilka parametrar som kan ingå i en sådan uppföljning.

2 Avgränsning

Syftet med detta tillägg till översiktplanen är att långsiktigt främja landsbygdsutvecklingen i Ånge kommun genom att peka ut områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen, LIS-områden. Områdena ska pekas ut på ett sådant sätt att strandskyddets huvudsyften (att skydda djur- och växtliv och att trygga allmänhetens tillträde till strandområden) inte påverkas negativt på ett oacceptabelt sätt.

Analyserna i MKB:n är i huvudsak avgränsade till Ånge kommun. Planens konsekvenser bedöms inte medföra betydande miljöpåverkan utanför kommunen. Bedömningarna är gjorda på en översiktlig nivå, vilket planeringsunderlaget bedöms vara tillräckligt för. Det har inte varit aktuellt att ta fram ytterligare utredningar, eftersom utbyggnadstrycket i LIS-områdena bedöms bli begränsat och kostnaden för djupare utredningar i de aktuella områdena blir orimligt hög i förhållande till den förväntade mängden dispensansökningar. De konsekvenser som anges är, till följd av att analysen är gjord på översiktlig nivå, tänkbara – men inte säkra.

3 Alternativ

Planens konsekvenser bedöms i denna MKB i jämförelse med ett *nollalternativ*, som innebär att det tematiska tillägget om LIS inte antas. I analysen jämförs alternativen med läget som det ser ut idag, *nuläget*.

3.1 Nollalternativet

Nollalternativet innebär att inga LIS-områden pekas ut i Ånge kommun, och att det blir mycket svårt att tillämpa LIS som särskilt skäl för strandskyddsdispenser. Det stöd till landsbygdsutvecklingen som nya bostäder och verksamheter i strandnära lägen innebär, uteblir nästan helt i nollalternativet.

4 Konsekvensbedömning

Konsekvensbedömningen utgår från en småskalig utveckling i LIS-områdena med viss komplettering av befintlig bebyggelse och mindre anläggningar för turism- och friluftsvksamhet. Konsekvensbedömningen för olika aspekter presenteras följande tabell.

Aspekt	Frågeställning	Analys	Slutlig bedömning
Naturmiljö, djur- och växtliv	Påverkas riksintressen, skyddad natur eller andra naturvärden?	<p>De föreslagna LIS-områdena berör utkanten av några riksintresseområden. De aktuella värdena i dessa områden bedöms inte skadas påtagligt. Natura2000-områden eller naturreservat sammanfaller inte med några LIS-områden. Våtmarker undantas dispens även om de ligger inom LIS-områden. För att förebygga oacceptabla negativa konsekvenser på djur- och växtliv är det av stor vikt att lagstiftningens krav på fri passage upprätthålls. Detta ska beaktas i varje beslut om strandskyddsdispens.</p> <p>I vissa områden, till exempel Havern, finns fridlysta rovfåglar. Riktlinjer för området anger att naturvärden, inklusive fågelliv, bör inventeras inför dispensprövning.</p>	Liten negativ miljöpåverkan
Turism, friluftsliv och rekreation	Vad händer med möjligheterna till friluftsliv och möjligheten att fritt röra sig vid stränder?	<p>De föreslagna LIS-områdena bedöms inte medföra någon negativ påverkan på intressen för turism och friluftsliv. Reglerna om fri passage närmast stranden ska alltid beaktas.</p> <p>Utvidgning av mindre anläggningar för turism och friluftsliv ger samtidigt utökade möjligheter för rekreation och friluftsliv.</p>	Positiv påverkan på rekreation och friluftsliv
Kulturmiljö	Påverkas riksintressen eller andra värdefulla kulturmiljövärden?	Vid exploatering ska hänsyn tas till riksintressen, vilket ska beaktas i dispensprövning och prövas i bygglov. I flera utpekade LIS-områden finns kända fornlämningar. Dessa är lagskyddade och tillstånd ska sökas från länsstyrelsen inför exploatering.	Liten negativ miljöpåverkan

Aspekt	Frågeställning	Analys	Slutlig bedömning
Miljökvalitetsnormer för vatten	Påverkas grundvattenkvalitén och grundvattennivå? Ytvatten och vattendrag?	Planen kommer huvudsakligen att leda till enstaka kompletteringar i områden som redan är bebyggda. Ny bebyggelse och vägar innebär generellt en snabbare avrinning och ökade mängder dagvatten vilket kan påverka både grundvatten och ytvatten. Förutsatt att renande och fördröjande åtgärder införs i dagvattenhanteringen kan negativa konsekvenser minskas avsevärt, dock aldrig försvinna helt. Genom att goda avloppslösningar kommer att krävas i varje enskild fall, säkerställs att möjligheten att nå miljökvalitetsnormen inte försämras.	Liten negativ miljöpåverkan
Landskapsbilden	Förändras landskapsbilden? Påverkas viktiga utblickar eller särskilda skönhetsvärden?	Ny bebyggelse och nya anläggningar förväntas bli småskaliga, t.ex. bostadshus eller mindre anläggningar för turism och friluftsliv.	Ringa påverkan på landskapsbilden
Hälsa och säkerhet	Ökar risken för naturolyckor? Ökar risken för att exponeras för föroreningar? Ökar risken att utsättas för skadliga magnetfält?	Längs vissa sträckor av Ljungan och dess biflöden finns risk för erosion som kan leda till ras och skred. Vissa strandpartier kan också drabbas av översvämningar vid höga flöden. Dessa risker ska belysas närmare i dispensansökningar, och om ansökningar avser t.ex. bostäder i risklägen kommer ytterligare utredningar av riskerna att krävas inför beslut. Exploatering i anslutning till förorenad mark ska ske i samråd med kommunens bygg- och miljökontor. Exploatering kan leda till krav på sanering, vilket medför att föroreningar minskar. Exploatering nära kraftledningar sker i samråd med ledningsägare för att minimera risker med magnetfält.	Ingen betydande miljöpåverkan
Luft och klimat	Minskar eller ökar förbrukningen av fossila bränslen och utsläpp av luftföroreningar.	Ett ökat byggande på landsbygden leder sannolikt till viss ökning av det enskilda bilåkandet, ökningen av utsläpp bedöms bli marginell.	Liten negativ miljöpåverkan
Markanvändning	Påverkas jord- eller skogsbrukets markanvändning?	I många LIS-områden ingår brukad jord- och skogsbruksmark. Ett utpekande av LIS-område innebär inte att brukningsvärd mark automatiskt kan tas i anspråk, dels måste avtal finnas med markägaren, dels är det enligt LIS-bestämmelserna avseende bostadshus möjligt att ge dispens för <i>enstaka</i> bostadshus i <i>anslutning till</i> befintlig bebyggelse.	Liten negativ miljöpåverkan

Aspekt	Frågeställning	Analys	Slutlig bedömning
Myllrande våtmarker	Påverkas våtmarkerna?	Inga kända värdefulla våtmarker är utpekade som LIS-områden. Våtmarker undantas generellt från dispens enligt planen.	Ingen miljöpåverkan
God bebyggd miljö	Påverkas bebyggda områden av föreslagna LIS-områden?	Huvuddelen av de utpekade LIS-områdena berör befintliga byar och bebyggelsestråk. Förslaget bedöms inte leda till sådan utbyggnad att boendemiljöerna påverkas negativt.	Ingen miljöpåverkan
Sociala aspekter	Förändras de sociala kvalitetserna för boende i området? Påverkas folkhälsan eller barns situation?	En utbyggnad ger på sikt en sysselsättningsökning. Det stärker underlaget för både kommersiell och offentlig service i berörda områden vilket ses som positivt för respektive områdes sociala kvalitet. Någon påverkan på folkhälsan eller barns situation bedöms inte föreligga	Positiv påverkan vad gäller sociala aspekter
Samhällsekonomiska aspekter	Förändras förutsättningarna för företagen och ekonomisk utveckling i området? Förändras förutsättningarna för sysselsättning?	LIS-planen förväntas generera en positiv landsbygdsutveckling och skapa sysselsättning för småföretagen inom turism, mark- och byggtreprenader, jord- och skogsbruk, service etc.	Betydande positiv påverkan på samhällsekonomi och sysselsättning
Landsbygdsutveckling	Förändrar planen förutsättningarna för landsbygdsutveckling inom kommunen?	Kommunen har ett sviktande befolkningsunderlag och svårigheter att behålla nuvarande servicenivåer. Ett strandnära byggande bedöms vara positivt för kommunen genom arbetstillfällen, möjlighet att utveckla befintliga verksamheter eller starta nya, stärka underlag för service etc. Ett ökat landsbygdsboende skulle kunna öka de kommunala kostnaderna. Detta bör dock vara hanterbart då ny dispenser för bostadsbebyggelse med LIS-skälet enbart tillåts i anslutning till befintlig bebyggelse.	Positiv påverkan på landsbygdsutveckling

5 Miljömål

I en MKB ska den betydande påverkan som planen kan antas medföra för uppfyllandet av de nationella miljö kvalitetsmålen bedömas. De nationella och regionala miljö kvalitetsmål som bedöms vara aktuella är:

1. Begränsad klimatpåverkan

Ett ökad bostadsbyggande och utökade verksamheter på landsbygden kan leda till ökade utsläpp av växthusgaser i och med att resandet i glesbefolkade områden ofta sker med bil. LIS-områden har inte enbart föreslagits i kommunens utkanter, utan även i lägen med god kollektivtrafik i Ljungandalen. Nybyggnad i dessa lägen innebär på sikt ökat

passagerarunderlag för kollektivtrafik. Måluppfyllelse förhindras inte av planen.

7. Ingen övergödning

Avloppslösningar kan bli enskilda eller gemensamma för flera fastigheter. Krav på hög skyddsnivå ställs där övergödningssproblematik föreligger. Tillförsel av näringsämnen till mark och vatten bedöms bli måttlig när bostäder byggs i LIS-områden. Måluppfyllelse förhindras inte av planen.

8. Levande sjöar och vattendrag

Kravet på fri passage närmast vattenlinjen minskar eventuell påverkan. Exploatering till följd av planen bedöms inte bli omfattande. Måluppfyllelse förhindras inte av planen.

9. Grundvatten av god kvalitet

Vattenskyddsområden har uteslutits från LIS-områden. Krav på goda avloppslösningar ställs vid bygglovsprövning. Måluppfyllelse förhindras inte av planen.

12. Levande skogar

Skogens värde för biologisk produktion och biologisk mångfald bedöms inte påverkas av planen. Måluppfyllelse förhindras inte av planen.

13. Ett rikt odlingslandskap

Några av de förslagna LIS-områdena är belägna på jordbruksmark varför planen bedöms kunna innebära en liten försämring av måluppfyllelsen.

14. God bebyggd miljö

Planen uppmärksammar viktiga aspekter för den bebyggda miljön som t.ex. vikten av att beakta risken för naturolyckor i vissa områden. Bostäder i attraktiva lägen kan tillkomma tack vare planen. Måluppfyllelse kan förbättras av planen.

16. Ett rikt djur- och växtliv

Skyddad natur undantas från LIS-områden. I LIS-områden med kända naturvärden i form av djur- och växtliv föreslås ytterligare inventeringar i riktlinjerna. Måluppfyllelse förhindras inte av planen.

6 Sammanvägning

LIS-planen bedöms inte medföra någon påtaglig skada på områden av riksintresse. Planen kan antas medföra små negativa konsekvenser avseende vissa aspekter som redovisade ovan. Samtidigt innebär planen positiva konsekvenser för boende och verksamheter på landsbygden, med en förbättrad landsbygdsutveckling i kommunen. Värdet av landsbygdsutveckling bedöms överväga de små negativa konsekvenser på för övriga aspekter som planen kan komma att medföra.

7 Åtgärder och uppföljning

I varje kommande ansökning om strandskyddsdispens och ev. bygglov inom LIS-områden behöver den aktuella åtgärdens påverkan på de aspekter som är aktuella inom området, t.ex. naturvärden eller risk för naturolyckor,

beaktas. Vid behov ska närmare utredningar krävas, som utförs i sökandes regi.

Utpekandet av LIS-områden och konsekvensbedömningen har skett utifrån att utbyggnadstakten i kommunen inte ökar markant. Inför aktualitetsprövningen av kommunens översiktsplan, som ska ske varje mandatperiod, ska det göras en bedömning av om antalet sökta strandskyddsdispenser och nybyggnationer har ökat påtagligt.